

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 275

Maribor, ponedeljek 3. decembra 1928

Izhaja razna nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Volja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Velika proslava desetletnice osvoboditve Maribora

**Tisoči in tisoči ljudstva iz vseh krajev mariborske oblasti — Mogočne manifestacije na Glavnem trgu
Okrog 20.000 manifestantov**

Maribor, metropola slovenske Štajerske, je proslavil 10letnico ujedinitve in osvoboditve nad vse svečano in dostojno. Zgodovina mesta ne pomni tako impozantnih manifestacij, kakršnim so bili 1. decembra priča tisoči onih Slovencev, ki so še pred desetimi leti služili in hlapčevali tujcu. Danes svobodni na svojih tleh, gospodarji svoje grude in vredni svojega imena, so se zgrnili od vseh strani in prihitali v Maribor, da počaste spomin zgodovinskega dne, ko je dravski biser postal trajna last onih, ki so mu položali temelje. Svečanosti so bile tako impozantne, da lahko trdimo, da je naše mesto med vsemi najdostojnejše proslavilo obletnico osvoboditve. Razen tega pa je bilo slavje iskreno in izključno narodno. Nekateri poizkusi, da bi se dalo prireditvi strankarsko obeležje niso imeli odziva, a tudi niso pokvarili razpoloženja, kajti čustva množice so se dvigala visoko nad vsakdanjost.

Bakljada in sokolska akademija

Svečanosti so pričele že v petek zvečer. V popoldanskih urah so od blizu in daleč prihajali udeleženci. Na vseh ulicah je bilo opaziti izredno živahnost, ki je proti večeru stalno naraščala. Vse mesto se je odelo v praznično obleko. Raz vsa poslopja so vihrale slovenske in državne zastave. Nikdar še Maribor ni bil tako okrašen kakor tokrat.

Ob šestih zvečer so narodni železničarji pripravili bakljado. Na čelu je korakala godba, za plamenicami pa se je strnil narod, ki je burno pozdravljen s strani številnih opazovalcev vzdiklali domovini, kralju in osvoboditelju Maribora, generalu Maistru.

Narodni dom, prva mariborska trdnjava Slovenstva, pa je imel sokolsko slavje. Mariborsko sokolsko društvo je pripravilo svečano telovadno akademijo, ki je nad vse dobro uspela. Slavnostni govor v proslavo 10letnice osvoboditve je imel starosta dr. Boštjančič, med najboljšimi domačimi telovadci pa sta nastopila tudi olimpijca: dvakratni svetovni prvak Leon Štukelj in Primožič. Sokolska akademija je dokazala, da je trud zavednih narodnih borcev, ki sledijo sokolski ideji, obrodil bogat sad, čegar koristi uživamo neovirano v svobodi.

Še pozno v noči so bile ulice polne tujcev, ki so prišli v Maribor, da prisostvujejo vsaj glavnim obredom velikega praznovanja ki je bilo določeno za 1. december.

Vlak za vlakom

Krasno jutro je zdrnilo meščane. Ob svitu je vojaška godba naznanila, da je napočil trenutek obče radosti, na katero se je pripravljalo mesto in dežela. Vlaki, ki so predpoldne prispeli v Maribor, so bili prenapolnjeni. Deželani so čakali od vlaka do vlaka, kajti v vozovili ni bilo za tisoče naroda prostora. Po sebnih vlakih in pojačani garniture niso zmogle navale in marsikdo se je moral odreči udeležbi na težko pričakovanem prazniku. Nič manj kakor 15.000 oseb so pripeljali samo sobotni vlaki. Ni čuda, da so ulice nalikovale pariškemu boulevardu, kjer je prehod ob gotovih urah skoraj nemogoč.

Društvo za društvom, najrazličnejše uniformirane in neuniformirane korporacije, godba za godbo in posamezniki peš, z vlaki, z avtomobili in na vozeh so prihajali v slavnostno razpoloženi Maribor.

Ob 10. dopoldne se je vršila

svečana seja oblastnega odbora,

katere so se udeležili predstavniki civilnih vojaških in cerkvenih oblasti. Sejo je otvoril oblastni predsednik g. dr. Leskovar, nakar je imel slavnostni govor, v katerem se je spominjal vseh onih, ki so sodelovali in prispevali k osvoboditvi Slovencev izpod stoletnega jarma tujcev. Govor je zaključil z opozorilom, da sta sloga in ljubezen do države najvišje zakon, svoboda pa največje dobro. Nato je prečital pozdravni brzojavki, ki jo je oblastna skupščina s svečanostne seje poslala kralju in ministrskemu predsedniku ter zaključil sejo.

Odkritje spomenika v parku

Med tem se je vršilo v mestnem parku slavnostno odkritje spomenika, ki naj kliče še poznim rodom v spomin letošnji naš prvi december, ko je praznovalo naše mesto desetletnico osvoboditve, deset letnico ujedinitve, osemletnico prihoda regenta Aleksandra v Maribor in 50 letnico plodonosnega dela mariborskega Olepševalnega društva. Na spomenik, ki nosi na vrhu dvoglavega državnega orla, so vzdane štiri marmorne plošče s tozadevnimi zlatimi napis. Slavnostno besedo ob odkritju tega spomenika je imel ob navzočnosti tisočev manifestan-

tov podpredsednik Olepševalnega društva g. dr. Mahkovec.

Velika povorka

Ob pol dvanajstih se je pod izorno organizacijo g. Skale, ki je fungiral kot vrhovni reditelj, pričel pomikati veličasten sprevod skozi mesto. Povorko so tvorili kolesarji, sledili so jim akademiki in šole. Nato sokolska fanfara na konjih, Maistrovi borci, zastopniki samouprav, Korošci v narodnih nošah, Pri morci, dobrovoljci, rezervni častniki in bojovníki, politični preganjanci, Sokoli, Slovensko žensko društvo, nabiranci pod pisov za majniško deklaracijo, Zveza kulturnih društev, Orli, Krščanska ženska zveza, železničarji, stari vojaki in invalidi, veržejska garda, gasilska zveza in končno Orjuna z osmimi prapori.

Spreveda se je udeležilo na tisoče ljudi, samo šolske mladine je bilo okrog 3000. Praporov je bilo 60, sam sprevod pa je bil dolg skoraj celo uro. Ves čas obhoda so številne godbe gasilskih društev, železničarjev in prosvetnih društev ter fanfare igrale koračnice, mladina je vzdikala svobodi, kralju in domovini, ostali udeleženci pa so prepevali narodne pesmi.

Predno je sprevod prispel pred mestno hišo, je bil Glavni trg že poln občinstva. Ko so na trgu porazdelili tudi društva in korporacije je slavnostnim govorom prisostvovalo okrog 20.000 ljudi. Množice so mirno čakale, dokler ni spregovoril z balkona magistrata naš general Maister, ki je izvajal:

Govor generala Maistra

»Močne stražarje smo imeli do prava vrata na naši meji. Prekmurski Klekl je s križem v roki odbijal napade na Slovensko Krajino. Ljutomerski dekan Ozmeč in Joško Rajh z Mote sta bila mogočna mejnika, vedno prve, vedno zveste Preklje. V Slovenskih goricah je lenarški Gorišek sukal slovenski buzdovan. Jareninski Čizek je vdarjal veselo himno o skorajšnji prostosti Slovencev, župnik Vračko, v narodnem boju izkušeni in preizkušeni graničar, se je toikel v št. lju in nad št. ljem z nemško vlado in Südmarko, s Schulvereinom in protestanti, pa je vse potokel: Südmarko in Schulverein, protestante in vlado. Robnik je zajahal konja sv. Jurja in z njega sekal po nemškem zmaju. V Rušah je Lesjak grizel in popadal odpadnike in prihajače. V Brezmem je plemeniti župnik Volčič, kakor volkulja volčiče, varoval svojo Dravo. V podnožje Pohorja so Mravljaki in Paherniki zasadili svoje grčave korenine in zagradili pot nemškemu prodiranju. Na Muti pa sta bila Hren in Miloš Oset res pravi hren in osat za nemške nasilnike.

Okoli teh glav pa je štrlelo proti severu polno žilavih pesti od Mure pa do Dravograda.

Iz samega Maribora sta se borila z Gradcem in Dunajem voditelja štajerskih Slovencev dr. Korošec in dr. Verstovšek, dr. Rosina pa se je bodel

z nemškim magistratom iz svojega trdnjavskega Narodnega doma. Kejžar je postavil svoj polk vitezev z jeklenimi konji — svoje železničarje, in nad mejo so začeli prhutati Sokoli in Orli. Sv. Trojica v Slovenskih goricah in Sv. Arh na Pohorju pa so pozdravljali in blagoslovljali naše junake v boju za naše pravice.

Tako je bilo do avgusta leta štirinajstega. Takrat so se za marsikaterim naših stebrov zaprla težka vrata graških ječ.

Ko pa so po štirih letih utihnila žrela topov na frontah je zašumelo v tehle krajih — zamajal se je Maribor, ušibila se je meja in iz slovenskih domov je jeknilo: Čigav bo Maribor, kje bodo mejniki? Vojaki moji! Tovarishi! Takrat je velika usoda postavila nas za stražnike te naše zemlje in mi smo v ljubezni do nje prisegli: Maribor, ali smrt! Časi so bili trdi, toda tovariši, z vašo silno močjo in z vašo močno vero v mene smo zmagali in rešili Maribor narodu, državi in kralju. Bil je to čas slovenskih junakov in naša zgodovina je zapisala v večno knjigo imena mariborskih borcev in njihovih pomočnikov, zapisala pa tudi Viktorja Kukovca, ki je 4. novembra s svojimi zvestimi razorožil Radgono, zapisala Malgaja in njegovo četo.

Pa danes ni vseh mojih tukaj! Kje je navdušeni koroški rojak poročnik

Malič, kje mladi Jakec Kavčič, kje Malgaj in kje vsi drugi, ki so s krvjo začrtali meje naše domovine! — I, kje pa naj bodo!? Na stopnjicah božjega trona sedijo z Verstovškom, Rosino, Voglarjem in Sernecem in gledajo in se veselijo, da je prišlo danes toliko tisočev slovenskega naroda proslavit njihova velika domovinska dejanja. (Tu so se poklonili vsi prapori.) Delo nas mariborskih borcev za severno mejo je bilo pred desetimi leti končano — Maribor je danes naša podravska prestolica in biser v kroni našega kralja.

Moji borci iz leta osemnajstega so zdaj razkropljeni po celi državi. Zato pa čuvajte in držite znanprej naš Maribor vi, bratje in sestre od Drave in Slovenskih goric, čuvajte in držite ga s tako ljubeznijo, s kakršno smo ga mi rešili. Vi akademiki in naši najmlajši pa iščite in nikdar ne pozabite, kje so naše prave meje!

Tovariši moji! Res smo na vse strani razkropljeni, toda če bi Maribor še klical, bomo spet prihrumeli in z našimi mladimi spet prisegli: Maribor, ali smrt! Tovariši, ker smo razkropljeni, naj nas od danes družijo naše zastave! (Tu je govornik razvil slovensko trobojnico.) Prvega novembra leta osemnajstega sem jo izobesil iz današnjega velikega županstva. Vam jo izročam, tovariši. Naj vam bo spomin na čas vaših junaških dejanj za domovino, pa tudi spomin na vašega generala.

S tem prvim našim znamenjem svobodnega Maribora pozdravljamo mi mariborski borci, najsrčneje vas vse, dragi bratje in sestre, s tem znamenjem pozdravljamo vas častite zastave — pričanje naše narodne samozavesti, s tem znamenjem pozdravljamo Tebe, naše lepo mesto Maribor, ki smo Te osvobodili, najskrenejše pa pozdravljamo mariborski borci velikega zaščitnika naše meje in našega naroda in kličemo iz zvesto vdanega srca:

Bog nam pomagaj čuvati našega presvetlega vladarja in njegov jasni dom. Bog živi Njegovo Veličanstvo Kralja Aleksandra Prvega!

Množice so burno pozdravljale vsako njegovo izrečeno misel, vsak stavek, lahko rečemo vsako besedo. Tisoči grl so zadušili besede govornika, zagrmeli so topovi, godba pa je ob zaključku intonirala državno himno.

Slovensko trobojnico, ki je l. 1918 prva zaplapolala raz strehe sedanjega velikega županstva, je v imenu Maistrovih borcev sprejel rezervni polkovnik g. Cvir n, ki je pozval vse prisotne, da ji prisujejo zvestobo. Nato je pevski zbor Glasbene matice zapel narodno: »Pa mi smo fantje, smo vsi soldatje, za Maistrom vsi marširamo«. Množice, osiveli starčki, kreпки mladeniči, žene in dekleta so s solzami v očeh spremljale prisrčno in iskreno gesto vdanih vojakov, ki so vedno pripravljani žrtvovati sebe za svobodo domovine. Ovacij, ki so jih tisoči prirejali generalu, par kar ni hotelo biti konca.

Po krakem govoru oblastnega predsednika dr. Leskovarja je mariborski župan dr. Juvan prečital udanostno brzojavko kralju. Sedel je krasen govor prof. Ribariča imenom neodrešenih naših bratov v Primorju, tekom katerega se je manifestacija za trenutek izprejela v demonstracijo proti Italiji.

„Večernik“ svojim naročnikom in čitateljem za Miklavža in Božič

»Večernik« hoče letos svojim prijateljem omogočiti nakup krasnih slovenskih knjig po jako znižani ceni. Knjige, ki jih nudimo, lahko uporabijo za Miklavževa in božična darila, ali pa za začetek domače ali društvene knjižnice. 69 knjig smo razdelili v

trinajst krasnih zbirk knjig

ki jih stavimo na razpolago. Vsak naročnik ali čitatelj jih dobi po silno znižanih cenah. Vseh trinajst zbirk velja v knjigo-tržtvu 1453 Din, naši prijatelji pa jih dobe za 650 Din, odnosno vsako zbirko zase

le za 50 dinarjev

Kdor hoče vezane knjige, stane vezava za knjige vsake zbirke, v kolikor je knjig

vezanih, še posebej 30 dinarjev.

Vseh trinajst zbirk obsega 69 poploma novih, v zadnjih letih izšlih knjig leposlovne in poučne vsebine.

Ugodnost nakupa teh zbirk nudimo le svojim čitateljem in naročnikom in to v času

od 28. novembra do 10. januarja

Nakup naročila se vrši z naročilnico, ki se izreže iz »Večernika«, ter le proti takojšnjemu plačilu. Zamenjava knjig iz ene zbirke v drugo je nemogoča.

Knjige se dobe le pri podružnici Tiskovne zadruga v Mariboru, Aleksandrova cesta 13. Kdor predloži »Večernikovo« naročilnico, ima pravico do nakupa vseh trinajstih ali pa poedinih zbirk.

Naročilnica

Upravi „Večernika“

v Mariboru

Podpisani naročam (katero) ..... zbirko knjig

Knjige plačam takoj v znesku Din .....

Na vezavo knjig dodajam še Din .....

Ime naročnika (čitljivo) .....

Bivališče .....

Ako ima kdo že tako knjigo, pa bi zbirko le rad naročil, ta stori najbolje, ako naroči skupaj s prijatelji dve ali več zbirk, ter si knjige razdelijo tako, kot jim je najbolje všeč.

Da ne pridejo knjige za darila pre-

pozno in da zbirke, zlasti vezane, ne padejo v priporočilo, da jih naročite takoj. Knjige so najlepše in najcenejše miklavževo in božično darilo za mladino, pa tudi za odrasle.

Seznam knjig v poedinih skupinah

I. zbirka:

Uleuspiegel (Coster).

Zrtve (Zbašnik).

Senkresne noči (Shakespeare).

MALIOGLASI

Gospoda sprejemem na stanovanje.

Vprašati v Židovski ulici št. 12. 2306 a

Lep skoraj nov črni površnik

za gospoda na prodaj. Vprašati pri krojaču Pauko, Glavni trg 4. 2308

Velika solnčna soba

s separatnim vhodom se takoj odda, Maistrova 17 II., vrata 12. 2309

Stanovanje

obstoječe iz 2 sob, kuhinje s pritokli-nami in vrtom, zamenjam za manjše (1 sobo s kuhinjo). Naslov pove uprava lista. 2312

Prvovrstna maserka

se priporoča, Gosposka ulica 9. 2181

Velika izbira sukna

za moške in ženske plašče od Din 50,— naprej pri I. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17. XX

Samo Din 26—28 plačate

za podplatanje ženskih čevljev in Din 27—38 za podplatanje moških čevljev. Tudi vse čevlje z gumijastimi podplati in snežne čevlje sprejema v popravilo po najnižjih cenah »Brzopodplata«, Tattenbachova ulica 14. 2232

Električne inštalacije

popravila, svetilke, likalnike, motorje, aparate, elektro blago po konkurenčni ceni pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. XX

Učeneec se sprejme

J. Štiber, trgovina z meš. blagom. Cvetlična ulica 29. 2271

Pesni (Zbašnik).
Drobiž (Milčinski).
Borba za jugoslov. državo (Ogris).
Vseh 6 knjig le Din 50.— mesto Din 112.—, vezava Din 30.—.

II. zbirka:

Kam plovemo (Meško).
Ogenj (Barbusse).
Solnce in sence (Debeljak).
Macbeth (Shakespeare).
Tik za fronto (Feigel).
Nalezljive bolezni (Tičar).
Vseh 6 knjig le Din 50.— mesto Din 106.—, vezava Din 30.—.

III. zbirka:

Cyklamen (Kersnik).
Svetnik (Fogazzaro).
Pesni (Jenko).
Othello (Shakespeare).
Sodnikovi (Stritar).
Socijalna zaščita dece (Goršič).
Vseh 6 knjig le Din 50.— mesto Din 106.—, vezava Din 30.—.

IV. zbirka:

Zadnji val (Šorli).
Knjiga spominov (Lah).
Leteče sence (Vajanski).
Cankarjev zbornik.
Dokumenti o jadr. vprašanju.
Vseh 5 knjig le Din 50.— mesto Din 105.—, vezava Din 30.—.

V. zbirka:

Samosilnik (Novačan).
Angelin Hidar (Lah).
Tri legende (Zeyer).
Sim. Gregorčič (Stribrny).
Gospa z morja (Ibsen).
Liberalizem (Hobhouse).
Vseh 6 knjig le Din 50.— mesto Din 107.—, vezava Din 30.—.

VI. zbirka:

Dekameron I. (Boccaccio).
Pingvinski otok (Anatole France).
Plat zvona (Andrejev).
Predhodniki in idejni utemeljitelji (Prijatelji).
Dalmatinske povesti (Kaš).
Vseh 5 knjig le Din 50.— mesto Din 107.—, vezava Din 30.—.

VII. zbirka:

Dekameron II. (Boccaccio).
Jutri (Strug).
Veleja (Novačan).

Cyklamen (Kersnik).
Lisjakova hči (Stare).
Vseh 5 knjig le Din 50.— mesto Din 104.—, vezava Din 30.—.

VIII. zbirka:

Dekameron III. (Boccaccio).
Povest o 7. obešenih (Andrejev).
Križev pot Petra Kupljenika (Buddal).
Uvod v filozofijo (Veber).
Sosedje (Čehov).
Vseh 5 knjig le Din 50.— mesto Din 113.—, vezava Din 30.—.

IX. zbirka:

Tolovaj Mataj (Milčinski).
Kako so se vrage ženili (Filip).
Zgodbe o kraljeviču Marku (Milčinski).
Bob in Tedj (Šorli).
Čirimurci (Šorli).
Pravljice (Vaštetova).
Kalamandarija (Čika Jova).
Vseh 7 knjig le Din 50.— mesto Din 108.—, vezava Din 30.—.

X. zbirka:

Gusarji (Farrere).
Lucifer (Hire).
Tigrovi zobje (Leblanc).
Lov na ženo (Curwood).
Vse 4 knjige le Din 50.— mesto Din 125.—, vezava Din 30.—.

XI. zbirka:

Roman zadnjega cesarja Habsburžana (Hubicki).
Papežinja Favsta (Zevacco).
Blagajna velikega vojvode (Heller).
Do Bitolja in Ohrida (Melik).
Vse 4 knjige le Din 50.— mesto Din 121.—, vezava Din 30.—.

XII. zbirka:

Zvestoba do groba (Dumas).
Pater Kajetan (Veridicus).
Onkraj pragozda (Curwood).
Misterija (Rouge).
Vse 4 knjige le Din 50.— mesto Din 125.—, vezava Din 30.—.

XIII. zbirka:

Roman treh src (Jack London).
Rdeča megla (Frich).
Hektorjev meč (Bruvere).
Veliki inkvizitor (Fareal).
Gostilne v stari Ljubljani.
Vseh 5 knjig le Din 50.— mesto Din 114.—, vezava Din 30.—.

ADVOKAT DR. EGON STARÈ

Zaprisežen sodni tolmač češkoslovaškega, italijanskega in nemškega jezika, do sedaj advokat v Trstu, si dovoljuje vijudno naznaniti, da je otvoril odvetniško pisarno v

LJUBLJANI, KNAFLJEVA ULICA ŠT. 10/I.

Telefon 3143.

Ček. rač. 15.150.

2307

Izjava.

Podpisani izjavljam, da sem bil od Egidija Šerbel napačno informiran glede poslovanja g. Franca Deželaka, šoferja pri Mestnem Autobus-prometu, vsled česar tem potom preklicujem svojo obdolžitev ter se zahvaljujem g. Deželaku za odstop od tožbe.

Jožef Maher.

NAJNOVEJŠE

iz domačega in
tujega slovstva

NAJBOLJŠE

za vse šole in pi-
sarne dobite pri

TISKOVNI ZADRUGI, MARIBOR
ALEKSANDR. 13

Lepa izbirna zaloga

KRZNA

pri tvrdki

L. ORNIK, MARIBOR
KOROSKA 9 1787

je dosegla z zadnjimi pošiljkami iz Leipziga vrhunec. — Le sedaj ima vsak priložnost izbrati si najlepše in največje komade. Vsevrstno blago za zimska oblačila največjih angleških in čeških tvornic, letos v posebno veliki izbiri v zalogi. Cene priznane najnižje.